

TỤC GÁI ANH-HÙNG

Tiếp theo chuyện Gái Anh-hùng

CUỐN 2 — Đến trọn bộ mỗi cuốn 1 XU

An khâm-sai nói xong cúi mình luôn mấy cái. Tổ-đường liền thở dài mà rằng :

— Xin mời quan lớn ngồi. Quan lớn quên mình là bậc tôn - quý, lại có lòng yêu đến kẻ quê - mùa này đủ biết ngài thực có lòng rộng rãi lắm. Lệnh-tôn-ông là một vị quan rất ihanh-liêm đời bây giờ, suốt một giải Hoài-an đến nay vẫn còn ca-tụng, tham-ác như Đàm-nhĩ-âm mà bây giờ cũng không còn gì. Quan lớn sớm chịu được cái nguồn gốc học nhà, ngày nay phụng - mệnh đến đất này thực là nhân - dân Sơn-dông có phúc, lấy tài mà nói thời quan lớn là người biết nhiều học rộng, cần gì phải hỏi đến già đây, vả chẳng tôi nay mình già sức yếu, lại hay ốm đau quyết không thể nhận lời được. Trước kia tôi đâu có từng ở Mạc-

8 1834

phủ, nhưng chẳng qua nhân người nên việc chỉ có hư - danh mà thôi, nếu quan lớn muốn được người giúp việc cho có sừng - đáng thì xin đi tìm người khác.

Quan khâm-sai thấy Lý-công nói vậy, chưa biết nói thế nào, thời Cửu-công mặt đỏ lên đứng dậy vuốt râu cười khà khà mà nói rằng :

Lý-công quá nhún, chúng tôi rất lấy làm hổ thẹn trăm phần, lòng dư trăm mối, không biết làm thế nào, chúng tôi hôm nay thực là thành tâm mà đến đây vậy xin tiên-sinh chớ nói chi những câu ấy. Chúng tôi đây là kẻ quê mùa cộc kệch xin nói thẳng để tiên-sinh nghe, tiên-sinh có tài hơn người thì nên đem ra để tỏ-diễm lấy đời, lấy người, để lưu lại tiếng thơm về sau. Phương-chi tỉnh Sơn-đông ngày nay trộm cướp, cường-đạo nổi lên như ong, nhân dân không được yên ổn, đức Hoàng-đế sai An khâm-sai ra để một phen - chỉnh-đốn thực là một lòng vì nước vì dân, công việc nặng-nề sợ làm không

nổi phải đến cầu tiên-sinh ra giúp sức mới Chu, có sao tiên-sinh lại từ-chối. Cứ ngu ý tôi trộm nghĩ, nếu tiên-sinh ra giúp sức cho hời chỉ trong 3 năm, tỉnh Sơn-dông này sẽ được Thái-bình, An khâm-sai được tiếng là lòng trung với vua, còn tiên-sinh thời được tiếng là cứu yên trăm họ, chẳng hay tôn - ý ra sao xin cho biết?

Tổ-đường nghiêm nét mặt lại mà nói rằng: Mời Cửu-công hãy cứ ngồi, tôi đây vẫn có lòng yêu mến nhân-dân, xong khổ thay! cái ý muốn của mình muốn đạt mà không đạt được, đầu tóc bạc phơ, miệt mài sức yếu cho nên tôi phải từ chối, chứ không phải có lòng cao đạo không ra giúp quan lớn đây. xin quan lớn cũng xét-soi cho mà rộng lòng dung thứ, còn quan lớn có cần người giúp việc, tôi xin tiến-cử một người, chắc ngài cũng biết tiếng, thúc-phụ người ấy là Cổ-khảng-đường tức là nghiệp-sư của Kỷ-hiến-đường ngày xưa, ngày nay lui ẩn ở Ôn-châu. Người ấy biệt hiệu là Lãng-sơn,

năm nay 40 tuổi, nói về học-vấn kinh - tế thực hơn tôi nhiều, may đâu hôm qua vừa đến chơi đây, nếu ngài dùng đến tôi xin gọi hẳn ra chào, bảo hẳn đến quí-nhà cùng ở để giúp ngài một tay ?

An Khâm-sai nói : Vâng ! Thế thời còn gì bằng nữa xin tiên-sinh cứ gọi ra. Tổ-đường liền lên tiếng gọi rằng : Lãng-sơn tiên-sinh ra đây ngồi chơi nói chuyện, một lát thấy một người đi ra đầu đội khăn nhiễu xanh, mày tằm mắt phượng, mũi rộng rất to, trông có vẻ mi thanh mục tú, khôi-ngô, mình mặc áo bào xanh, chân đi giày gai, chấp tay vái chào Cửu - công và An Khâm-sai mà rằng :

Tôi đây là một kẻ hàn-sĩ ở chốn thảo-mao nay được tiếp-kiến Quan-lớn và đại-nhân thực là một sự hân-hạnh vô cùng.

An Khâm-sai vội vàng đứng dậy mà nói rằng : Xin tiên-sinh chớ quá khiêm như vậy, đã có lòng yêu mến nhau thì xin hãy ngồi xuống rồi sau cùng nói chuyện.

Hai người cùng nhau ngồi xuống. An-Khâm-sai nói rằng :

Ngày nay hạ quan - phụng-mệnh ra khám-xét tỉnh Sơn-dông này, định mời Lý-tiên-sinh ra giúp cho nhưng Lý-tiên-sinh từ chối là già yếu có tiến-cử tiên-sinh, chẳng hay tiên-sinh có chịu hạ-cố đến chẳng ? Nếu tiên-sinh chịu giúp sức cho, thì không những hạ-quan được đội ơn không cùng, đến cả nhân-dân miền này cũng đều được chịu phúc không ít vậy.

Lăng-Sơn trước còn hai ba lần từ chối. Tổ-đường liền nói rằng :

Ông Lăng-Sơn, kẻ sĩ nên hiển mình cho người tri-kỷ, nay quan An-khâm-sai đã có lòng chân-thành dùng đến, nếu ông lại từ chối thì thực là quả tình. Theo như ý tôi, tưởng ông nên vì quan khâm-sai mà ra sức một phen, kéo người đời lại chê cười là xử-xĩ chỉ có hư-danh thôi chứ không có thực-dụng, sau này công việc xong rồi, lại sẽ lui về nơi

điền-giã, danh thực hai đường điều chọn vẹn cả, há chẳng là một việc hay lắm ru?

Lăng-Sơn nói :

Lão-thúc đã dạy như thế, tiểu-diệt dám xin vâng lời, nhưng ngay bây giờ chưa có thể cùng đi được, cần phải trở về làng thu xếp độ 50 ngày sau nữa sẽ xin đến học-viện tỉnh Sơn-đông để chờ lệnh sai-khiến, nói sao như vậy quyết không sai lời.

An khâm - sai nghe nói mừng quá cúi mình mà nói rằng : Tiên-sinh chịu giúp cho, thì công việc dù khó khăn thế nào cũng làm xong được, nhưng xin tiên-sinh đến sớm cho kéo kẻ văn-sinh này lấy làm mong đợi lắm.

Lăng-sơn nói :

Đại-nhân không cần phải dặn kỹ, đúng 50 ngày tôi sẽ xin vào hầu;

Tổ-dường tiên-sinh nói :

— Một lời nói nên tri-kỷ với nhau, sự gặp gỡ này hồ dễ mấy khi, vậy để già này xin biện mấy món giã-vị sơn-hào để mượn chén quỳnh-bôi cùng nhau nói chuyện cho thêm vui.

Nói rồi liền bảo người nhà làm cơm, một lát cơm rượu bưng lên, 4 người cùng nhau ngồi vào ăn uống rất vui vẻ. Khi ăn cơm xong thì bóng hoàng hôn đã xế lấp non tây, mà sâm sầm tối. Cửu-công và An Khâm-sai cáo từ ra về, An Khâm-sai nói :

Cổ-tiên-sinh cứ đứng hẹn đến cho, còn lão tiên-sinh có khi nào nhàn rồi, xin mời quá bộ đến tề nha chơi thời lại càng hay lắm.

Lý-tổ-đường và Cổ-lăng-sơn liền nói rằng : Xin kính theo như lời Đại-nhân.

Cửu-công cũng nói :

Gia-trang của lão-phu này cũng không xa, dám mong khi nào nhàn rồi xin kính mời tiên-sinh quá bộ lại chơi thời hay gì bằng.

Tổ-đường nói :

Ngày nay đã biết lão-ông, lúc nào nhàn rồi tôi xin bái-kiến.

Cửu-công và An khâm-sai liền chấp tay vái chào hai người, hai người cùng đáp lại và tiến ra mãi đến cổng thôn Phong-hậu rồi mới dõ về.

Đặng-cửu-công và An-khâm-sai liền vái-tạ lên ngựa trở về Đặng-gia-trang, ngày hôm sau cơm nước xong An-khâm-sai liền nói với Đặng-cửu-công rằng :

Cháu đi thế này là đi ngấm, sợ người ta biết nên không dám ở lâu, vậy xin cáo từ, về công-quán, rồi ngày mai sẽ lên tỉnh nhậm chức.

Cửu-công cầm lấy tay An-khâm-sai mà nói rằng :

Cháu ta mang mệnh vua ở trong mình, bác không dám cố giữ, nhưng khi nào bà mẹ và Như phu-nhân đến đây bác sẽ mời ở lại vài ngày, rồi sẽ đưa lên tỉnh.

An-khâm-sai xin vâng lời, rồi cả ba thầy trò lên ngựa đi về công-quán, nghỉ đó một đêm rồi đi lên tỉnh Sơn-dông.

Lại nói về Trân-cô-nương (1) với bà mẹ

(1) — Trân-cô-nương tức là con Trưởng-thư vợ thứ ba An-khâm-sai, trước tên là Trưởng-thư xong lấy An-khâm-sai nên mới đổi tên là Trân-cô-nương.

đi đường-thủy vừa đúng chín ngày thì đến bến Đức-châu, vì từ đó đến Hạng-gia-Trang chỉ có một trăm dặm đường, nên Chủ-nhất-quan thuê xe mời về ngay, vừa đi đến nửa đường thời gặp Lục-vũ-sinh và Triệu-phí-thoái ở gia-trang phi ngựa ra đón, trông thấy liền quay ngựa dõ lại đi trước dẫn đường vừa đến chiều thì xe đã đi đến chỗ 28 cây hồng-liêu thời đã thấy Cửu-công và Chủ-dại-nương đứng đón trước rồi cùng đi vào trong nhà, người vợ thứ của Cửu-công ra chào rồi nắm lấy tay Trân-cô-nương cười mà rằng:

Em ơi ! Em yêu quý của ta ơi, chị em ta ly-biệt trong mấy năm giờ bây giờ lại gặp mặt, chị xin chúc mừng cho em nay đã làm nên cô lớn, một vị phu-nhân.

Trân-cô-nương then đỏ mặt, không biết nói ra thế nào, Cửu-công liền thuật chuyện người vợ thứ ấy đêm hôm trước cho các người nghe.

Muốn biết thế nào xin xem hồi sau sẽ rõ.

HỒI THỨ IV

*An-khâm-sai nhận ấn học-sứ,
Vệ phương-bá tỏ tình ngu-dân.*

Lại nói chuyện quan An Khâm-sai khi về đến công-quán rồi nghỉ lại một đêm, ngày hôm sau thẳng đường lên tỉnh. Khi còn cách độ 10 dặm đi đến cái trạm thì đã thấy các quan văn-võ xếp hàng nghênh-tiếp, đứng đầu là 3 quan tuần-phủ, bố-chính, án-sát quì xuống tiếp đón thánh - chỉ, An-khâm-sai xuống kiệu cùng với các quan làm lễ tương-kiến, quan Khâm tỏ ý nhún mình. Các quan đều thì thầm bảo nhau là quan khâm-sai dẫu còn ít tuổi nhưng không khác gì bậc lão-thành vậy.

Khi các quan làm lễ chào xong, bèn mời quan Khâm-sai lên kiệu vào thành, các quan đều lục-tục theo sau, một lát đi vào đến công-quán, An-khâm-sai truyền hạ-kiệu rồi vào đó nghỉ ngơi. Sáng hôm sau ngủ dậy chầu gọi thay mũ áo, sai sắp kiệu đi thăm

các quan, trước nhất đến dinh quan tuần-phủ.

Quan tuần-phủ họ Tô tên Trác do hàn-lâm xuất thân, nghe nói quan khâm-sai đến, liền vội vàng ra đón mời, vào trong doãn-các, An khâm-sai coi là bậc tiền-bối nên tự xưng là Văn-sinh, nhún-nhường mãi mới cùng ngồi, Tô-công liền hỏi bao giờ nhận ấn học-sứ, An-khâm-sai nói :

Kẻ văn-sinh này còn ít tuổi mong ân hỏ chức học-sứ, trách-nhiệm rút nặng, chỉ sợ không tài, khó thể đương nổi, mọi việc nên làm thế nào, cúi xin đại-nhân chỉ bảo phương-lược cho?

Tô-công nói :

Đại-nhân nói khiêm chỉ thế, lão-phu nghe tiếng ngài là một bậc tài-tử đời nay. Từ khi tỉnh này khuyết chức học-sứ, hạ quan vẫn phải trông coi, nay may có đại-nhân đến, xin chọn ngày tốt hạ - quan sẽ xin bàn giao.

An Khâm-Sai nói :

Hễ khi nào chọn được ngày, sẽ xin bẩm đại-nhân rõ.

Rút nhời liền đứng dậy cáo từ ra về, đi sang chào quan bố-chánh. Quan bố-chánh ấy là bạn đồng - khoa với An lão-gia, họ Vệ, tên là Bang-Trân, người tỉnh Hồ-Nam, là một người lão-thành luyện-đạt, quan An khâm - sai coi như là bậc phụ-chấp, cúi đầu vái chào. Vệ-công chạy ra vái lại mà nói rằng :

Không dám ! đại-nhân quá khiêm như thế, hạ-quan thực lấy làm áy-náy trong lòng.

Vệ-công nói rồi mời quan Khâm-sai vào trong thư-phòng, chia ngôi chủ khách cùng ngồi, Vệ-công trước hết hỏi thăm An lão-gia, quan Khâm-sai liền nói rằng : Dạ dám thừa niên-bá, gia-nghiệm tiểu-diệt được bình-yên như thường, tiểu-diệt phen này mong ơn bồ ra nhận trọng trách ở đây, học kém - tài hèn, sợ không kham nổi, cúi xin niên-bá rộng lòng chỉ bảo - cho ?

Vệ-công nói :

Đại-nhân là một bậc đại-tài, lo gì không chinh-dốn được phong-tục. Có một điều hạ quan đã xét kỹ, dám xin trình bày để đại-nhân nghe, sĩ-phong ở tỉnh này, bấy lâu nay vẫn được như thường, không đến nỗi lìa kinh trái đạo, chỉ đáng lo bọn giặc bề hoành-hành, câu-kết với bọn giặc cỏ ở trong đất, quấy rối nhân-dân rất là tàn-hại, quan địa-phương muốn trừ bỏ, nhưng khổ không có binh lính, bầm lên quan trên thì lại gặp quan tuần-phủ này là người sợ việc, chỉ cần lấy sự yên ổn trước mắt, không lo gì đến cái hại to về sau, vì vậy nên những người thuộc-hạ đều kiêng không dám nói đến việc trộm cướp, biết bao nhiêu là cái án trộm cướp rất to, đều dim đi không bầm, quân trộm cướp thấy thế lại càng làm giữ, không còn kiêng sự gì, đó thực là cái hại rất lớn đáng nên lo cho nhân-dân vùng này, đại-nhân lần này phụng - mệnh đi quan-phong chinh-tục, kiểm - xét dân tình, nếu theo như

quan học-chính trước chỉ có xem-xét việc học, khảo hạch, sĩ-tử đầu là một việc không có khó khăn gì, nhưng lại còn yểu bắng cho nhân-dân ai muốn kêu gì thì vào, lại phải kiêm coi các việc trong địa-phương, tôi chắc rằng sẽ có nhiều cái công-án không đầu, cần phải tốn nhiều công phu tra xét, rồi lại phải điều - binh khiển - tướng, đại-động can-qua mới có thể nên việc được. Một mình đại-nhân phải kiêm quản bấy nhiêu việc, e rằng được cái nọ hỏng cái kia, nếu không nghĩ kế gì trọn vẹn cả hai thì không được.

An khâm-sai nói :

Tiểu-diệt cũng trộm nghĩ như vậy, dám xin lão-bá có cái kế gì, xin chỉ bảo cho tiểu-diệt rõ?

Vệ-công nói :

Cứ như ý hạ-quan nghĩ, về việc học thì đại-nhân nên định rõ chương-trình rồi trách-cử cho các học quan thuộc-hạ, đều phải tuân theo, còn đại-nhân chỉ đôi khi xem xét mà thôi, chỉ khó một điều là sự khảo-

thí dẫu có kỳ-hạn nhất định, chủ-quyền ở đại-nhân, đại-nhân tất phải trông coi, một ngày thì được, chứ nếu nhiều ngày, lại gặp phải lúc có nhiều cái án-tình trọng-đại, thì biết làm thế nào, xem xét án-tình thì bỏ việc khảo-thí, xem xét khảo-thí thì lại bỏ việc án-tình, như vậy chẳng hóa ra phụ mệnh ủy thác của tráo-linh lắm ru ! Vậy cứ ngu - kiến của hạ quan, thì không giữ được thể-diện cho quan Tuần-phủ, đại-nhân nên đem hết cái tình-hình trộm cướp hoành-hành ở tỉnh Sơn-đông này, mà dựng bản tàu bày nói là không thể làm một sớm một chiều là xong ngay. Còn chức học-sứ không thể kiêm - cố được, còn đại-nhân chỉ chuyên một việc trừ trộm giặc, yên nhân dân, mà chỉnh-đốn phong-tục, thời chỉ sau vài năm nữa sẽ có công - hiệu. Nếu triều-đình trách cứ cho quan tuần-phủ, thì đại-nhân được chuyên một việc khảo thí, không cần phải biết việc trị loạn trong địa-phương, nếu triều-đình lại cử quan học-chính khác

trách cứ việc trừ trộm cướp cho đại-nhân
bấy giờ đại-nhân sẽ lần lượt đi tuần các phủ,
xét xem cách hành-động của bọn trộm cướp,
rồi sẽ nghĩ cách trừng-trị, khiến cho tỉnh
thành Sơn-dông này thành ra một tỉnh thái-bình
chẳng hay tôn-ý đại-nhân thế nào? (Vì nhiều
trộm cướp nên chuyện này sẽ hay lắm). Đã
có bán cả cuốn 3 Tục Gái anh-hùng. Xem ngay
mới biết là sẽ hay hơn cuốn tiền Gái-anh-hùng.

Thất-Kiểm Thập-Tam Hiệp.

Diễn-nghĩa mua lẻ 76 cuốn, 76 xu

Cả bìa giấy là 1\$00 (thứ bìa giấy gáy vải
thời 1\$20, mỗi bộ đóng làm hai cuốn)

24 người anh-hùng cứu quốc

(VÕ-HIỆP TIỂU-THUYẾT) biểu, không số 1
HAY, VUI XUỐT TỪ ĐẦU ĐẾN HẾT

Mỗi Cuốn giấy bằng 2 Thất-kiểm giá 3 xu đến
trọn bộ.

Gái anh-hùng trọn bộ bìa gáy gáy vải 5 hào,
bìa giấy 35 xu.

Đều do Nhật-Nam xuất-bản